

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

**МАТЕРІАЛИ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 20-21 квітня 2017 року)

**Суми
2017**

до цієї теорії, багато психологічних проблем можуть бути вирішені шляхом зміни поглядів людини на саму себе і на роботу своєї власної свідомості та емоцій. Значною перевагою такої роботи є те, що вона не лише усуває симптоми хвороби, а ставить своїм завданням змінити особистість, характер людини, допомогти їй навчитися довіряти іншим, будувати близькі стосунки з людьми, краще справлятися з труднощами, втратами і не позбавляти себе при цьому широкого спектру емоцій.

Література

1. Фрейд З. Психология бессознательного / З. Фрейд. – М., 1989. – 384 с.
2. Куттер П. Любовь, ненависть, зависть, ревность. Психоанализ страстей / Пітер Куттер / Пер. с нем. Панкова С.С. – М. : ООО Издательский дом «София», 2004. – 256 с.
3. Психотерапевтическая энциклопедия / под ред. Карвасарского Б.Д.; 2–е изд. — СПб. : Питер, 2002. – 1024 с.
4. Томэ Х. Современный психоанализ: Теория и практика. В 2 т. / Х. Томэ, Х. Кэхеле. – М., 1996.
5. Лейнер Х. Кататимное переживание образов : Основная ступень; Введение в психотерапию с использованием техники сновидений наяву; Семинар / Ханскарл Лейнер / Пер. с нем. Я. Обухов – М. : Эйдос, 1996. – 253 с.

ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕННЯ ПРО ПСИХОГРАМУ АДВОКАТА У СТУДЕНТІВ-ПРАВознавців

*Дубинська М. В., студентка I курсу,
Сумська філія Харківського національного
університету внутрішніх справ*

*Теслик Н. М., канд. психол. н., ст. викладач кафедри ППСТ,
Сумський державний університет*

Адвокатська професійна діяльність пов'язана із високими суспільними експектаціями. Очікувані психологічні властивості адвоката – це наявність комунікативної майстерності, умінь, навичок пошуку і цільового використання психологічної інформації з метою захисту, що потребує цілеспрямованого розвитку, корекції особистісних якостей особи, які відповідають психологічним вимогам

адвокатської діяльності і забезпечують ефективність виконання професійних завдань тощо.

Метою нашого дослідження є проаналізувати відмінності між теоретичним баченням психограми адвоката та уявленнями студентів юридичної спеціальності про індивідуальні особливості здійснення цієї професійної діяльності.

Психограма професії адвоката, тобто перелік головних професійно важливих якостей, які визначають ефективність діяльності, охоплює широкий спектр психічних властивостей. На нашу думку, слід відзначити професійну спостережливість, здатність до комунікативної взаємодії з соціальним оточенням, наявність розвиненої професійно пам'яті, розвиненість навичок мислинневої діяльності щодо відбору інформації, обґрунтування та прийняття рішень, емоційну та психофізичну стійкість, здатність до саморегуляції та самоконтролю індивіда.

Тобто першочергове значення серед професійно значущих якостей особистості адвоката мають якості, що визначають ефективність професійного спілкування, комунікативні уміння. Тому можна стверджувати, що це визначає характеристику соціальної ролі адвоката, яка має специфічні ознаки.

До соціально-психологічних особливостей роботи адвоката найперше, входять психічні процеси ідентифікації (оцінки), метою яких є визначення позиції, свого ставлення (позитивного чи негативного) до оцінюваної події, факту. Ідентифікаційний процес – це розгорнуте зіставлення фактичних даних з критеріями оцінки – правовими нормами. Іноді оціночне судження залежить від безпосередньої емоційної реакції, а вибір визначається емоційною привабливістю альтернативи. У підсумку оціночних психічних процесів формується рішення про бажаний чи небажаний розвиток подій. Комунікативні особливості в роботі адвоката, тобто спілкування з колегами, судьями, прокурорами, слідчими, потерпілими - та іншими особами відображають певний рівень світогляду [1, 88-89].

Важливими компонентами в юридичній комунікації є загальний рівень освіти, культури, знання національного менталітету та образу мислення. Комунікації адвоката охоплюють бесіди з метою отримання інформації, необхідної для прийняття рішення; директивну взаємодію, пов'язану з постановкою завдань, стимулюванням активності та ініціативи інших; переговори з різними категоріями

людей; колективне (групове) мислення як форму пошуку найкращого рішення; спостереження за іншими тощо.

Ще одна психологічна особливість роботи адвоката полягає в тому, що в багатьох випадках результат її в конкретних рисах майбутнього невідомий. Для професії адвоката характерна висока емоційність і значні вольові зусилля. Завжди зовнішні подразники зумовлюють або негативні емоції: страждання, сум, горе, ненависть, гнів та ін., або навпаки, успішне вирішення юридичної справи виявляється в позитивних емоціях: задоволення, радості, щастя.

Вольові зусилля виявляються і на етапі розумової дії (коли обмірковуються цілі, визначаються шляхи і засоби їх досягнення і приймається рішення), і на етапі виконання прийнятого рішення. Завжди є боротьба мотивів у вольовій сфері – між почуттям обов'язку і спонуканнями, які йому суперечать. Оскільки діяльність адвоката призводить до його постійної психічної напруги, тому необхідна належна підготовка до виконання професійної діяльності з метою запобігання професійної деформації особистості.

Специфікою діяльності адвоката також є творчий характер, зумовлений різноманітністю галузей права, завданнями, що вирішуються, особливостями кожної юридичної справи, а також індивідуально-психологічними рисами тих людей, які залучені до справи. Творчий характер діяльності адвоката виявляється в тому, що, керуючись нормами права, він обирає найбільш прийнятні способи дій, методи роботи, що відповідають конкретній ситуації, та психологічні механізми впливу на її перебіг.

З метою аналізу розуміння студентами юридичної спеціальності нами проведено опитування 21 першокурсника Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ. Опитувані мали оцінити за 9-бальною шкалою, що є найбільш важливим для адвоката із запропонованих варіантів відповідей.

Ранжування середньозважених групових даних доводить, що найбільш значущими студенти вважають словесно-логічний інтелект і організаторські здібності (середня оцінка групи 6,57 б.), а також технічний інтелект, логічність мислення (5,57 б.). Найменшою цінністю психограму адвоката студенти наділили емоційно-вольову регуляцію (3,95 б.), психомоторику, вправність (4,09 б.) та уяву, здатність відтворити хід подій (4,33 б.). Середні бали отримали уважність (4,57 б.), зорове і слухове сприйняття, пам'ять та відкритість у спілкуванні (по 5,14 б.)

Отже, для адвоката, орієнтованого на особистісні структури інших учасників конфлікту, характерно розуміння специфіки їх спілкування, контроль над ситуацією. Поєднавши дані теоретичного аналізу та практичного опитування, вважаємо за потрібне визнати високу значимість розвитку когнітивних психічних функцій, які забезпечать належний інтелектуальний рівень особистості адвоката.

Список використаних джерел

1. Терлецька Л.Г. Соціально-психологічні особливості взаємодії адвоката та інших учасників юридичного конфлікту / Л.Г. Терлецька // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 2. – С. 87-95.

ХАРАКТЕРОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ-ПРАВознавців у процесі групової взаємодії

*Рокіта Я. В., студент I курсу,
Сумська філія Харківського національного
університету внутрішніх справ*

*Теслик Н. М., канд. психол. н., ст. викладач кафедри ППСТ,
Сумський державний університет*

Психологічна наука розглядає характер як індивідуальне поєднання стійких психічних особливостей людини, що обумовлюють типовий для цього суб'єкта спосіб поведінки в певних життєвих умовах і обставинах. Це мінлива характеристика індивіда, здатна до адаптації при зміні зовнішніх впливів, що визначає можливість формування особистості професіонала у період навчання у ВНЗ.

Метою нашого дослідження є виявлення характерологічних особливостей правознавців під час фахового навчання та визначення напрямів його гармонізації у груповій взаємодії. Гармонійними рисами характеру Н.В. Павлик визначає сукупність психологічних стереотипів поведінки, що сприяє поліпшенню соціальної взаємодії. На нашу думку, варто погодитися з наступними векторами характерологічного становлення особистості у період фахового навчання:

1. Ступінь розвитку духовно-морального компоненту зумовлює моральну вихованість людини (сформованість моральних рис, здатність до морального вибору). У юридичній професійній